

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unitatea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unității”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marți, Joi și Sâmbăta.

Un congres al Reuniunilor Mariane.

Sunt 9 ani de atunci. Venit din via Domnului, unde a gustat toată amărăciunea și dulceața vieții, unde însă a învățat să cunoască și adevăratele lipsuri sufletești a credincioșilor noștri, părintele spiritual al seminarului teologic din Blaj, cu vreo 50 de clerici, a înjghebat o reuniune Mariană. Aceia, cari pe timpul acela eram în seminar, înțelegeam atunci că facem un lucru de mare însemnătate; importanța epocală a acestui eveniment în istoria bisericii noastre însă abia azi, după nouă ani, o înțelegem pe deplin.

De atunci vremile s'au scurs încetul cu încetul și din grăuntele acela mic s'a dezvoltat un arbore frumos, care și-a întins ramurile în toate părțile și din care s'a vărsat și se va mai vărsa încă multă binecuvântare. Clericii-membri ai Reuniunii Mariane din Blaj, ieșiți în via Domnului, unii mai curând, alții mai târziu, cum au putut și cum i-a ajutat bunul Dumnezeu — au înființat Reuniuni Mariane de femei în parohiile lor și au făcut propagandă acestei idei la toate ocaziunile. Preoți mai înaintați în vrâstă, din alte vremi, înțelegând rostul vremilor de azi, s'au pus și ei în serviciul acestei idei și așa s'a început munca binecuvântată pentru ridicarea neamului. Azi aproape toate districtele protopopești au hotărât înființarea Reuniunilor Mariane, și cred că nu exagerez când socotesc numărul lor în arhidieceză la cel puțin 200. Tot așa s'au înființat o mulțime de astfel de reuniuni și în diecezele sufragane.

Au fost cei drept, reuniuni de femei și mai înainte, mai ales prin orașe și unele sate cu preoți mai harnici, înființate cu scopul înfrum-

setării bisericilor. Acest scop a rămas și al nouilor Reuniuni, dar numai ca scop cu totul secundar, căci pondul principal de acum înainte s'a pus pe actele de pietate, acomodată pentru întărirea credinței creștinești. Așezate pe această bază, Reuniunile Mariane vor contribui la revenirea vremilor atât de mult deplânse când cucernicia, evlavia, frica Domnului erau însușiri proverbiale ale preoților și neamului românesc.

Cu adevărat. Cum va fi neamul românesc peste 20, 30 ori 40 de ani? Așa, cum sunt femeile de azi și de mâne. Dacă femeile de azi, crescătoarele viitoarelor generații, vor umbla pe calea ce duce către Dumnezeu, — pe aceiași cale vor umbla și generațiile de mâne.

Și lucrul nu e greu de dus în deplinire. Deși zelul și evlavia creștinilor de azi a scăzut mult față de trecut, n'a pierit însă cu totul. Nu e așa de întelenit ogorul, încât să nu se mai poată lucra, numai lucrători să fie, lucrători însuflețiți și cu inimă. Iar aceștia sunt, îi avem. E preoțimea noastră dela sate, care purtând greul vieții, în același timp promovează scopul principal al bisericii, propovăduind cuvântul și conducând sufletele la mântuire. Această preoțime, în fond e cu mult mai însuflețită decum își închipuesc unii oameni, cari niciodată n'au fost preoți la sate și cari prin urmare o judecă superficial. Poftescă numai și iasă la fața locului și să se convingă. Lucruri de îndreptat vor fi destule, dar se pot îndrepta și se vor și îndrepta. Aceasta o pretinde cu imperiozitate spiritul vremilor prin cari trecem. Căci dacă noi preoții, dela alfa până la omega, dela cei dintâiu până la cei din urmă, nu ne vom îndrepta, nu vom putea aștepta roade îmbelșugate, căci roadele muncii superficiale numai superficiale pot fi.

Se revenim la obiect. Am zis

că nu e greu lucru înființarea reuniunilor Mariane. Nu este un singur preot măcar, care să fi încercat și să nu-i fi succes. Iar rezultatele sunt atât de minunate, încât înființarea lor în toate locurile se impune. Și nu numai înființarea, și ceva mai mult: dezvoltarea unei activități intenzive și permanente în cadrele acestor reuniuni.

Reuniunile Mariane sunt acel factor puternic, care va da bisericii noastre sprijinul cel mai eficace, pentru realizarea visului atât de mult visat: reînnoirea tuturor în Hristos. Cine nu vede însă, că acest sprigin va fi cu mult mai însemnat în efectele lui, dacă acțiunea acestor reuniuni va fi unitară, dacă între reuniunile existente și cari se vor mai înființa vor fi anumite legături de dragoste? Nu de mult s'a ținut la Sibiiu congresul „Unității” femeilor române. Și toți, cu unanimitate recunoaștem, că întru chiparea „Unității” a dat noui puteri de viață Reuniunilor de femei de prin orașele noastre românești. Nu ar fi oare timpul, ca și reuniunilor Mariane să le punem aceasta bază solidă? Nu ar fi timpul ca să ne dăm odată seama despre activitatea de până acum pe acest teren și să luăm învățăminte pentru viitor?

Eu cred că da — și cred că se impune necesitatea convocării unui congres al reuniunilor Mariane, fie arhidiecezan, fie provincial. Un astfel de congres ar fi mărturie strălucită a puterii ce rezidă în aceste reuniuni, dezvoltarea lor le-ar da un avânt ne-mai pomenit și tot un astfel de congres ar fi cea mai vie propagandă pentru viitor. Apoi tot la acest congres s'ar putea constata: nu a sosit oare timpul pentru înființarea unui organ poporal al reuniunilor Mariane? La streini, chiar și la unguri, astfel de organe sunt nu unul, ci mai multe și contribuie în măsură mare la lățirea reuniunilor Mariane.

Un organ românesc de natura aceasta nu numai că ar da membrilor reuniunii o lectură religioasă folositoare, ci ne-ar face să ne cunoaştem unii pe alţii, ar fi un îndreptar pentru acţiunea conştientă şi unitară, — ar fi un izvor de însufleţire pentru toţi şi toate.

Convocarea acestui congres cade, așa cred, în competența reuniunii Mariane a Seminarului teologic din Blaj, care oarecum e maica tuturor celorlalte reuniuni. Și dacă acest congres ar da roadele convenite, atunci această împrejurare ar fi cea mai strălucită satisfacție pentru aceia cari cu 9 ani mai înainte au fâlfâit steagul mândru al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

Teodor Lazar.

„Neue Freie Presse“ contra acordului Ruso-Român. Ziarul „Neue Freie Presse“ se ocupă din nou cu intervederea monarhilor dela Constanța, zicând între altele, că cuvintele regelui Carol și ale țarului nu sunt îndestulătoare pentru a deduce din ele o apropiere ruso-română. Dacă nu se va revizui pacea dela București, nici un guvern bulgar nu va aproba o intrare a Bulgariei într-o nouă uniune balcanică. Rusia deci aproabă așadar nimicirea uniunii balcanice, pentru ca să lovească în flanc Tripla Alianță. Cei din România tac asupra relațiilor viitoare față de Tripla Alianță. Acolo predomină cuvântul: „Cine nu este cu mine este contra mea“.

Austro-Ungaria și România vor avea să plătească noile relațiuni cu mari pregătiri militare.

Mână rusă în Balcani. Cetim în „Frankfurter Zeitung“ că Sasanov, ministrul de externe rusesc, în decursul convorbirilor avute cu politicianii de seamă din România, a vorbit și de împrejurarea că în decursul războiului trecut Bulgaria a îndurat o mare nedreptate, și asta ar trebui rehabilitată în oarecareva chip. — Probabil, Sârbia va adnecta cândva Muntenegrul și atunci teritoriul macedonean îl va ceda Bulgariei, care se va pune de nou sub scutul rusesc. Atunci se va putea efectui o alianță româno-bulgară sub protectoratul Rusiei.

Primirea moștenitorului de tron Francisc Ferdinand la Mostar. În Mostar se fac frumoase pregătiri pentru primirea ospitală a moștenitorului de tron. Cetățenii mai de seamă din oraș au fost convocați la o mare consfătuire, în care să decidă asupra felului cum are să se facă pregătirile pentru primire. — La adunare s'au prezentat foarte mulți — fără deosebire de naționalitate și confesie. Singur sârbii nu s'au prezentat nici unul. Ei își știu motivul.

Un profesor rus asupra relațiilor încordate între Austria și Rusia. Ziarul „Zeit“ publică un articol al profesorului Mitrofanow din Petersburg asupra motivelor actualei situațiuni grave între Austro-Ungaria și Rusia, zicând că acestea nu sunt a se căuta în greșelile diplomației, ci în contrastul dintre ambele imperii, în chestiunea dela Berona. Rusia trebuie se aibă strimtorile mării. Austro-Ungaria le

refuză. Acela care atacă Serbia deslănțuie în Rusia războiul național. În dosul Austriei stă Tripla-Alianță, iar în dosul Rusiei Tripla înțelegere. Dacă se va ajunge la un război, acesta va deveni un război mondial.

Opiniunea publică din Austria este afară de aceasta nefavorabilă Rusiei și din cauza chestiunii evreești.

Această afirmațiune al lui Mitrofanow arată că aprobă atitudinea ziarului „Neue Freie Presse“, ca o expresiune a opiniei publice în Austria.

Mesajul de tron al regelui Carol al României.

Vineri s'a deschis sesiunea Constituției cu solemnitatea obișnuită.

La orele 12 precis sosesc la Camera M. S. Regele Carol și A. S. R. Principele Ferdinand.

Suveranul este salutat cu urale și plauze cari durează 10 minute.

M. S. dă cetire mesajului.

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați,

„Cu cea mai vie mulțumire Mă găsesc iarăș în mijlocul Reprezentatiunii Naționale, căreia țara i-a dat misiunea de a revizui pactul nostru fundamental.

„Sunt încredințat că veți duce la bun sfârșit această mare operă, menită să întărească temeliile Statului și să-i asigure pentru multă vreme o pașnică și sănătoasă propășire și că veți ști s'o îndepliniți în niște, punând de acord interesele legitime într'un spirit de armonie socială.

Sesiunea ce se deschide astăzi este chemată să pregătească numai lucrările pe-

FOIȚA.

Măturătoarea.

I.

Murise mătușa Lina, măturătoarea bisericii. Oricât de neînsemnată era slujba ce purtase, părintele Ilarie, îi dădu cinstea convenită fețelor bisericesti: Imbracă odăjdiile cele nouă, luă cu el pe amândoi cantorii și diecelul cel tinăr, fătul duse cădelnița cea de argint. După slujbă părintele Ilarie spuse căzanie mare, cu iertăciuni dela satul jumătate, iar până la cimiter citi șase evanghelii, le cântă prelung, nu la repezeală ca la creștinii de rând. Și, ea cinstea să fie deplină, după înmormântare se învoi să meargă și la pomână, deși cinstea aceasta o făcea numai la morții cei mai bogați din sat.

Încă în aceeași zi, seara, cinci muieri bătrâne se grăbiră la casa parohială să se imbie măturătoare la biserică. Babele, când se văzură atâtea, începură să se privească cu pismă și cu răutate.

— Tu ai fi putut rămânea acasă, Chivo, eu sunt mai bătrână.

— Vei fi! Cu doi ani sunt mai veche decât tine.

— Las, că va căuta părintele în carte, care suntem mai bătrâne.

— Acum vă îmbulziți cu toatele, dar până acum, care a cercetat mai mult casa Domnului? întrebă alta, adunându-și gura pungă, și-și luă o poziție ca pentru atac, știind, că ea fusese până acum mai biserică. La întrebarea asta se făcu un tă-răboiu întreg, o larmă groasă și hodorogită. Din când în când se puteau desluși unele cuvinte:

— Auzi acolo! N'am fost eu la Sânpetru la biserică, Stano.

— Vai de mine Chivo, să mințesti așa!

— La Blagoveștenii? Dar cum să nu fi fost? N'am intrat deodată după biserică de-am cumpărat pește!

— Nu, soro, îți faci păcate.

Pe când vorbeau ele așa, tot mai aprinse de ciudă, în curtea parohială intra tușa Antinie, schioapa. Ea venia încet, tă-rându-și cu greu cisma mare și plină de umflături, din piciorul stâng. Se apropie de bătrâne, fără ca aceste s'o bage de seamă. Ea se razimă de perețele culinii, și începu să asculte cearta.

— Nu se cade să vă sfădiți pentru o slujbă bisericăscă, zise ea după un restimp. Măturătoare va fi cine va vrea Dumnezeu.

Cele cinci bătrâne tăcură se întoarseră și priviră cu mirare la Antinie.

— Doar nu vei vrea să fi tu? întrebă una voină s'o privească cu dispreț. Dar bătrânele au atâtea părăiașe pe față, încât o

linie nouă nu se mai cunoaște, și astfel nici Chivei nu-i reuși să-și facă văzut disprețul.

Doamne, cât sunt de neajutorați bătrânii! Când vrea să-și facă fața mâniașă, pe tine te bufnește răsul! Nu-i mai ajută puterile.

— Va fi cine va vrea Dumnezeu, răspunse tușa Antinie.

— Doar nu vei crede, că te vrea pe tine? Schioapă cum ești, nu poți fi de nici un folos, zise, înțepată, baba Stana.

— Nime nu cunoaște voința lui Dumnezeu, răspunse Antinie.

— Cele cinci își întoarseră capetele dela Antinie și începură să vorbească din nou, dar, acum, cu mult mai potolite. Știm, că schioapa asta e mai veche și cu zece ani ca ori-care din ele, știau că-i cea mai bisericăscă bătrână din tot satul. Și, deși schioapă, începură să se neliniștească nu cumva popa s'o aleagă pe Antinie.

Părintele Ilarie nu era acasă, dar cele șase babe nu se mișcară din curtea parohială până nu sosi sfinția sa.

Dupăce căută printre botezații cei mai vechi, însemnați în protocoale scrise cu po-coave, popa zise.

— Între dumneavoastră cinci, Stana e cea mai bătrână, dar și decât ea tușa Antinie e mai veche cu unsprezece ani și trei luni. Dacă dumneaei vrea cu orice preț să fie măturătoare, n'aveți ce face, trebuie să așteptați până vă vine rândul. E însă

aducerea la îndeplinire a acestei legi-
ri constituționale în sesiunea de la
până.

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați,

În ceasul în care începeți înăuntru
lucrare atât de însemnată, îmi este
deosebit plăcut să pot constata că
unele noastre raporturi cu toate Statele
sau întărit încă mult în interesul păcii. Cre-
dincioși acestei ținte constante a politicii
noastre, vom urma să veghem la menținerea
echilibrului din peninsula Balcanică, echilibru
stabilirea căruia am contribuit atât de pu-
ternic vara trecută și să unim silințele noas-
tre cu ale acelor cari luptă pentru consoli-
darea păcii europene.

„Vizita pe care ne-au făcut-o la Con-
stanța Majestatele Lor Impăratul și Impără-
toasa Rusiei, împreună cu familia Imperială,
pe lângă mulțumirea intimă ce datorez
afecțiunii personale, manifestată totdeauna a-
tât de călduros de Majestatea Sa Impăratul
este o dovadă a înaltei situațiuni dobândită
de România în Europa, prin politica ei în-
țeleaptă și puternica propășire a tuturor
forțelor Regatului.

„Această vizită este totdeauna pentru
țara noastră o mărturie a prețului pe care
Marea împărăție Rusească îl pune pe stră-
duințele noastre pacifice, precum și o nouă
consfințire a glorioasei confraternități de
arme din 1877 și a relațiunilor tot mai
prietenești ce există între cele două țări.

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați,

„Rog pe cel atotputernic să lumineze
mintea și sufletele D-niilor-Voastre, pentru
ca opera ce sunteți chemați să înlăptuiți să

fie din cele mai rodnice și să contribuie la
fericirea scumpei noastre Români.

„Sesiunea extraordinară a Corpurilor
legiuitoare este deschisă.

Carol“.

Corespondențe.

Corespondență de pe Târnava mică.

Sărăcie mare. — Jidovii atotstăpânitori.
Aristocratismul intelectualilor români.

Satele din cursul Târnavelor, Murășu-
lui și Someșului au fost cele mai expuse
revărsării apelor din ultimii doi ani. În
urma nefericirii acesteia nu e mirare, că s'a
încins o foamete mare prin satele primej-
dite de potop. Până și cei ce au fost într'o
stare mai bună, încă au dus lipsă în
anul acesta. Au fost țărani cari n'au
avut să mănânce nici măcar mămăligă cu
borș, deși o ciurdă întreagă de copii
striga în gura mare, că-i e foame. Mulți s'au
înglodat în datorii pentru pâinea de toate
zilele. Vitele, ce le-au fost avut pe la casă
le vânduseră deja de mult tot pentru
hrană.

Din pricina sărăciei acesteia mulți ro-
mâni de pe Târnava mică punându-și mlaia
în straiță au luat drumul spre țeri străine. Și
cu toate că cei ce sunt acolo trimet vești rele
pe acasă totuși oamenii nu iau în socotină
veștile acestea, ei făcându-și bani de drum
se duc, numai să nu fie acasă. Ba nici când
unii, cari n'au căpătat de lucru, vin îndărăpt
mai ales din „Nemția“, nici atunci nu se
lasă românii noștri de pribegie prin țări
străine.

*

O altă pricină a sărăciei, ce bântue
prin satele de pe Târnava, pe lângă revăr-
satul apelor mai e și mulțimea jidanilor, cari
prin meșteșugul lor de a se vârf sub stre-
șina caselor românești au ajuns la o oare-
care suprașină, nu numai comercială ci și
economică și încă și culturală. Așa, că ce
zic „măriile lor“ e sfânt și adevărat și nu
sufere nici o schimbare. Vai de cel ce-ar
îndrăzni să nu le facă pe voie, decum să
lucre împotriva lor unul; ca acela, fie domn
fie țaran, e șicanat în diverse chipuri, fie
că scoală poporul împotriva lui când e vorba
de repartii școlare sau de arunciri biseri-
cești, fie că-l denunță autorităților publice
ca pe unul care sapă la temelia statului
ungar. Spre ilustrarea celor afirmate, aduc
numai un caz, din mulțimea de exemple,
care de cari mai grăitoare. În comuna A.
un jidov abzise de licența de crișmarit în
favorul feciorului său. Preotul auzind de lu-
cru acesta și voind a face câștig la comună
se puse în conțelegere cu notarul și comite-
tul comunal, ca dreptul de crișmarit abzis
de jidov să-l ceară pentru comună. Au și
înaintat o rugare în secul acesta la pretură.
Atâta a trebuit numai jidanului, pentru ca
într'o ședință comunală să ia la întrebări
pe preot pentru pasul făcut. Jidanul, ca să-și
răsbune n'a voit să-i mai dea nici articlii
comerciali, ba a interzis oamenilor de-a mai
trece și numai cu piciorul pe pământul lui.

Un alt caz tipic e cel al unui învăță-
tor însuflețit, care a fost denunțat de jidovi
autorităților publice ca agitator. De aceea a
fost suspendat din post și oprit de-a mai
învăța copii, pe motive potrivite mentali-
tății lor.

Iată două cazuri cari grăesc lim-
pede despre atotputernicia jidovilor din ți-
nutul Târnavei mici. Aceasta e puterea fiilor
lui Izrail față de intelectuali, dar oare față

trebare, că tușa Antinie va putea ținea bi-
serica curată?

— Nu va putea, răspunseră într'un cor
gros cele cinci babe.

— Cu ajutorul lui Dumnezeu, toate
se pot, răspunse Antinie.

— Adevărat, zise popa, dar pe dum-
neata prea te năcăjește piciorul cel beteag.

— Și năcazul se biruiește cu ajutorul
cel de sus.

Deși nu-i era pe plac bătrâna asta,
popa, dacă o văzu, că stăruie, o primi de
măturătoare.

— N'am nici un lucru, părinte, începu
Antinie; dacă nu pot face într'o zi ce face
alta, voi face în două.

Nu se depărtară bine de popa și cele
cinci începură:

— Mare prostie a făcut părintele!

— Deacum să vedem paiangeni în bi-
serică!

— Deacum să înghițim la prav!

— Curată batjocură. Oricare din noi
ar fi fost de-o sută de ori mai bună.

— Ce va zice satul?

— Ce? Eu mă duc deauna la fi-cora-
toru și-i spun, că asta nu se poate.

— Vor râde și străinii de noi.

Nu făcură zece pași dela casa paro-
hială și se adunară roată. Și, peste trei
ceasuri, tot schimbară din picioarele bă-
trâne. Când s'au despărțit s'au despărțit
prietine.

II.

Tușa Antinie în dimineața următoare
veni după cheile bisericii.

— E Miercuri azi, mătușo, zise popa,
va fi deajuns dacă vei mătura Sâmbătă
seara.

— Vreau să mătur azi, părinte. Dacă
mături Sâmbăta, pravul se simte și Dum-
necă dimineață.

Popa îi dădu cheile și schioapa, c'un
larg suris pe față, porni încet, trăgându-și
cu greu cisma umflată din piciorul stâng.
În mâna dreaptă strângea, ca pe niște
moaște scumpe, cheile sfinte bisericii.

Va fi fost soarele în crucea amiezii
când Antinie veni cu cheile. Ai popii erau
la masă.

Joi dimineața, măturătoarea veni din
nou după chei.

— Dar mi-se pare c'ai măturat ieri,
bunico, zise preuteasa.

— N'am isprăvit deplin, răspunse
Antinie.

Ea luă cu aceeași fericire cheile ca și
ieri, și porni în mers domol spre biserică.
Dăra ce-o lăsa cisma din piciorul cel drept
se cunoștea prin pravul uliții.

Antinie veni după chei și Joi și Vineri
și Sâmbătă.

— Ți-ai dat de om, părinte, zise
preuteasa. După cum se vede schioapei îi
trebuie o săptămână până mătură biserică.

Dar, Duminecă, biserică era ca un

păhar: nici când n'o văzură creștinii așa de
curată. Nu se simțea un fir de prav
în aer, nu era un fir de prav
pe strane, și aerul era curat, aer
proaspăt deafară, nu înădușit ca până acum,
plin de miros de mușgaiu și de lumânări
stânse.

În săptămâna următoare, tușa Antinie
veni luni dimineața după chei, și, apoi, în
fiecare dimineață până Sâmbăta.

Părintele nu prea se nimeria acasă
când venia bătrâna, dar preuteasa începu
să se sature de măturătoare:

— De asta nu mai scăpăm părinte, îi
zise ea; toată ziua trebuie să n'am alta de
lucru decât să-i caut cheile.

Și, într'adevăr, uneori căuta preuteasa
destul de mult până le afla. Le luau copii
popii, se jucau cu ele, și cine știe pe unde
le puneau.

— Săta nouă, nevastă, răspundea pă-
rintele. O să-i treacă însuflețirea cea dintâi.

Trecură însă două luni și tușa Antinie
nu-și lăsa năravul. Drept, că biserică era
Dumineca totdeauna ca un păhar, dar totuș,
preuteasa n'o mai putea suferi:

— Incai de-ar ținea cheile la ea! îi
zise popii.

— Dacă n'ar fi bolnavi de cuminecat!
Dar când mă chiamă un beteag să fug tot-
deauna până la Antinie?

De două luni, însă, popa nu avu nici
un bolnav. Era vremea lucrului, era în

de țărani cum se vor purta? Față de plugari își iau aere, dacă nu de măriă sa, cel puțin de cutare domn mare. Așa că nu așareori auzi vorbindu-se de „domnul“ Farkas, sau „domnul“ Givers, pe când preotului și învățătorului le zic numai „popă“ sau „dascăl“.

De aceea, când e vorbă de ceva întreprindere economică sau chiar culturală, toată străduința unui cărturar e stânjinită și nimicată de mulțea de autoritatea ce o are jupânul țig înaintea poporului, sprijinită pe viarsul lui.

Numai luând în socotintă și dominațiunea jidovească se poate explica sărăcia mare, ce bântue în ținutul nostru.

Dacă e chiar vorba să spunem adevărul, atunci o părțică din sărăcia țăranilor noștri trebuie s'o atribuim nepăsării oamenilor cu carte, de cari avem destui. Intelectualii de pe aici, atât preoții, cât și învățătorii, onoare excepțunilor, se îngrijesc mai mult de boala lor proprie, de a altuia puțin îi pasă.

Adevărat, că-și împlinesc slujba ținătoare strict de oficiu dar numai atâta, încolo nimic.

Mai împlinesc unii și slujba de agenți ai băncilor și chiar a *advocaților*, care slujbă chiar de loc nu e laudabilă, cu atât mai vârtos, că loco primo se urmărește înavușirea proprie și nu ajutorarea deaproapelui.

Cu diferitele lipsuri ale poporului puțin își bat capul. Bine că au ei cu ce trăi, de traiul altora puțin le pasă. De aceea nu-i mirare, că oamenii se lasă conduși de jidovi (mai în toate afacerile lor), față de cari se poartă cu mai multă încredere — fenomen ciudat — decât față de preoți.

Celor dintâi, și nu celor din urmă le descopere toate năcazurile lor, cerându-le

sfatul sau ceva ajutor, pe când preoților li-se adresează numai când e vorba de vreo liturgie, sfeștanie sau înmormântare.

Cred, că a sosit vremea să rupem odată cu trecutul nepăsător. În locul manierelor aristocratice, cari nu se potrivesc de loc cu tina satelor noastre, trebuie să însușim o tractare adevărat părințească cu poporul.

Precum un părinte se îngrijește de toți copiii ce-i are, așa și conducătorii firești ai poporului trebuie să aibă pentru fiecare o vorbă bună, un sfat cuminte, pe care să-l dea nu numai când țăranul le deschide ușa, fără înșiși să se intereseze de nevoile și năcazurile, ce vin asupra lui.

Atunci numai se vor subtrage țăranii de sub influința păgubitoare a jidovilor și se vor lipi cu trup, cu suflet de conducătorii săi firești.

Cor.

Pagini științifice.

Comunismul și Socialismul.

— Note și reflexii. —

(Continuare).

Tot în aceasta direcție e scrisă și „Cetatea soarelui“ de călugărul dominican Campanella, apoi „Călătoria în Icazia“ de Cabet.

Principiile aceste au voit să le realizeze în Franța Baboent și la Englezi Rob. Owen.

Războaiele și revoluțiile sângeroase se pot asemăna cu un ciclon, ce în drumul său năpraznic nimicește sate, păduri și să-

mănături, lăsând în urmă pustiu și mizerie. Acesta a fost și aspectul societății franceze în urma revoluțiunii politice. Aceasta a înfrânt pe mulți, ca pentru înlăturarea mizeriei și a tirăniei ce se încuibase, se începuze o revoluție socială. Capul acestora a fost Baboent.

După căderea lui Robespierre s'a alăturat la învingători, dar nu peste mult, contrar lor a început a propaga ideea de egalitate absolută, având la spate vr'o 200 de aderenti.

Principiile și-le răspândea prin grai viu în Pantheon și în scris prin revista „Le Tribun du Peuple“.

Fiind oprite toate adunările lor a format un directoriu: Baboent, Darthé, Maréchal, Bounarotti. Aproape toate părțile poporului erau de partea lor. În 10 Mai 1796 s'au adunat ca să statorească ziua răcoalei pentru restituirea constituțiunii din 1793 și începerea comunismului. Erau firm convingși de izbânda acestei răcoale, deoarece poporul era pe partea lor, afară de aceea în oaste se iveau desbinări. Au fost, însă, descoperiți de căpitanul Gh. Griesel și 65 au fost prinși, Baboent și Darthé au fost duși pe eșafod, și așa cu Baboent s'a sfârșit prima epocă a comunismului modern în Franța.

Premergătorii socialismului modern.

Văzând, că ideile comuniste nu se pot realiza au fost abandonate ca niște produse ale fantasiei, lăsând loc curentului socialist în frunte cu Saint-Simon și Fourier.

Saint-Simon născut la 1760 în Paris a moștenit un venit anual de 500 mii franci. În 1801 se căsătorește cu o femeie bogată și își prădează toată averea în destrebălări. Ajuns la mizerie a încercat să se sinucidă, dar nu i-a succes perzându-și numai un ochi. A murit la 1825.

sapa porumbului și oamenii nu aveau vreme să fie betegi. De două luni, popa nu intra în biserică decât Dumineca și în sărbători, ca oricare creștin. Mai de mult până a fost mai tânăr, mai intra și peste săptămână să se închine, dar de când l-au copleșit năcazurile nu-și mai aduce aminte să facă așa ceva. Acum, de când cu măturătoarea cea nouă, de multe ori l-a ispitit curiozitatea să meargă să vadă cum mătură bătrâna, ce face de are toată săptămâna de lucru. Dar totdeauna i-se puneă vre-o piedecă.

În Marția din luna a treia îl chemară în sfârșit la un bolnav. Biserica era descurată, căci măturătoarea venise, ca de obicei, de dimineață după chei.

La ușa bisericii popa se opri mirat: auzia, în lăuntru un glas gros și hodorigit: — Doamne, fie-ți milă de mine păcătoasa și mă miluiește. Doamne nu mă lăsa s'ajung la muncile veșnice. Doamne primește ruga ce-ți pot aduce. Sfinte Dumnezeu, Sfinte Tare, Sfinte fără de moarte, miluiește-ne pe noi.

Glasul răsuna puțin în biserică goală, Popa ascultă: aceleș cuvinte se începură din nou, aceeaș rugăciune.

Când deschise ușa, bătrâna, surprinsă, cercă să se ridice repede din genunchi dar nu reuși.

Părintele simți o tulburare atât de adâncă, încât trecu pe lângă Antinie fără să-i poată spune un cuvânt. El se uită în

dreapta, în stânga, pe sus: totul era curat ca un păhar. Așadar măturătoarea a isprăvit încă ieri.

Din ziua aceea părintele veni mai demultea să asculte la ușa bisericii, în deosebite zile peste săptămână, la vreme deosebită. În sfârșit se convinse: Antinie isprăvia totdeauna Lunia cu măturatul, în celelalte zile venia să se roage, să bată mătânii.

Intr'o dimineață, cum asculta la ușa, popa auzi înlăuntru:

„Inchinu-mă ție, Doamne“, și după un restimp se auzi o suspinare ca de-oușurare, și cuvintele: „Asta-i pentru popa“. Și iar: „Inchinu-mă ție Doamne“ și după un restimp: „Asta-i pentru preteasa“.

Părintele înțelese îndată: bătrâna bătea mătânii. Și făcu multe închinăciuni, pentru copiii popii, pentru curatori și pentru întreg satul.

Părintele Ilarie simți o furnicare în tot trupul. apoi o căldură dulce îi porni dela inimă, îi inundă ființa întreaga și se trezi cu ochii umezi.

Dar dimineața următoare popa își luă din nou obiceiul din tinerețe, se furișă în biserică, trecea pe lângă bătrâna, intra în altar să se închine. Măturătoarea părea, că nici nu-l vede; bătea și-acum mătânii pentru popa, pentru preteasa, pentru copiii lor. Ea nu se miră de fel, că popa vine acum, în toată dimineață, la biserică.

Se miră însă preteasa, dar nu cuteză să-i zică nimic. Nu se mai supără nici când tușa Antinie vine în toată dimineața după chei. Adevărat, că demultea, acum, nu mai trebuie să le caute, ci se scapă mai ușor de bătrâna:

„Du-te numai, îi zice, e acolo părintele“.

I. Agârbiceanu.

Cugetări.

Culese de: I. P. C.

Fericit e sufletul acela, care poate să desprețuiască, orice, ce nu iubeste pe Dumnezeu și pentru Dumnezeu.

Sf. Gregoriu.

Lacrămile mărturisesc durerea, mărturisesc iubirea. Ele erump din inimă ca și niște rîurele de sânge.

Sf. Augustin.

Numai și numai aceea știință e adevărată, care conduce pe om la Dumnezeu. Să învățăm din exemplul lui Isus, care a mai mult s'a rugat decât a cetit. Să nu învățăm pentru ca să știm vorbi, ci mai mult pentru aceea ca așa să lucrăm precum am învățat.

Sf. Antoniu de Padova.

Principiile lui mai bine le putem cunoaște din epistolele despre sistemul industrial scrise în 1821. Scopul lui e, să afle calea către fericirea societății. Religia și filozofia de până acum nu sunt conducătoare la scop deci el recomandă alte mijloace pentru progresul omenirii în știința sa psihico-politică. Intreg sistemul său băjbăie de contraziceri; n'a știut să-și concentreze ideile. Dreptul de proprietate voiește să-l șteargă prin transpunerea dreptului de moștenire în mâna statului ca statul să moștenească. Egalitate în toate. Statul să distribuască averile și venitele țerii după merit fieștecăruia; adevă meritul să fie baza dreptului de moștenire și nu consăngeintatea.

Statul să fie condus de o putere centrală alcătuită din cei mai de seamă învățați, industriași și artiști.

Societatea omenească în trecut a fost condusă de cruce și sabie; astăzi nu mai poate fi așa! În viitor va fi condusă de muncă și știință: *sistemul muncii și al științei*.

Nu e destul să dărâmăm sistemul cel vechi al superstiției (relig.) și al sabiei, — ceea ce a avut se facă liberalismul — ci trebuie edificat cel nou al muncii și al științei. Acesta va fi alcătuit dintr'un element material lumesc: *munca și unul spiritual știința*.

Saint-Simon a voit ca cavalerii crucei și a sabiei să depună armele înaintea cavalerilor muncii și ai științei. Aceasta e idea fundamentală a scrierilor sale¹⁾

Până acum muncitorul a fost jefuit în trei forme: ca sclav, iobag și proletar. În viitor fieștecare va fi respălit după capabilitate, aptitudine, după merit și după munca îndeplinită.

„Organismul societății constă din trei camere: a) Camera învățaților. Are 300 de membri, împărțiți în 3 clase: I. 200 de ingineri, II. 50 preoți și scriitori, III. 25 pictori, 15 sculptori, arhitecți și 10 artiști. Acesta se va îngriji de înaintarea gospodăriei naționale; b) Camera examinătoare 300 membri: 100 fizicieni, 100 fiziologi, 100 matematici. Acesta va revizui lucrările cele dintăiu și se va ocupa și cu educațiunea; c) Camera executivă care va fi constituită din reprezentanții diferitelor ramuri de industrie. Aceasta se va ocupa cu executarea legilor, cu impunerea și executarea dării.

„Mai înainte de toate însă, poporul trebuie întrunit, deci trebuie făcut un catehism național și numai acela să aibă drept de cetățean, care va face examen din acest catehism. Trebuie să se înființeze trei colegii, unde poporul să se împărtășească de educațiunea politică, științifică și morală²⁾

În evoluția istorică deosebește epoci organice și critice. Prima epocă organică se începe cu politicismul și ține până la filozofia greacă; critică dela filozofia greacă până la creștinism; a doua organică (religionar) creștinismul până la Luther; a doua critică, dela Luther până în ziua de azi. Epocile organice sunt caracterizate prin aceea, că au un anumit scop; cele critice n'au un scop fix și sunt caracterizate prin continue frecări, deosebiri de interese și pozițiuni: lupta claselor, criticarea stărilor prezente și nereligiozitatea. Astăzi Europa nu are o credință

comună; pretutindeni se poartă o luptă aprinsă pentru o noaună credință.

Revoluțiile au făcut din iobag muncitor, dar prin aceasta nu s'a realizat egalitatea căci deși a căpătat libertate muncitorul, totuși a rămas în sărăcie și mizerie.

Saint-Simon nu se poate număra cu tot dreptul între socialiști. El formează numai începutul direcției socialiste, el a arătat cam pe care cale au să meargă socialiștii în viitor, căci — după cum zice Engels¹⁾ — aproape toate legile economice (nu în sens strict) ale socialiștilor de mai târziu se află la el în nucleu.

L. Stein zice despre el, că după ce a aflat principiul fundamental al industriei, s'a apucat de istoricul aceleia. Astăzi, când noi cunoaștem acest element, putem prețui munca liberă în toată ponderositatea ei istorică, căci aceasta concepție pentru noi azi nu e nouă, atunci, însă, el a fost unic și nu s'a gândit nimenea ca să-i asigure un loc în istoria științei²⁾.

„Cu toate greșelile lui Saint-Simon e cel mai destoinic reprezentant al ideilor socialiste vechi, ba putem zice, că principiile lui au un fundament destul de solid și, abstrăgând dela unile unilateralității, încă și azi formează punctul de plecare al socialiștilor³⁾.

(Va urma).

Bpesta.

N. Flueraș.

Reviste.

Turburările din Italia. Săptămâna trecută a fost o săptămână de violențe și desordine în toată Italia. Un fel de uragan social sau de nebunie colectivă s'a abătut dintr'un capăt la celalalt al țării, s'a întins într'un oraș într'altul, cutremurând spiritele, clătănând guvernul, scoțând din sărite pe deputați și din viața normală pe toți locuitorii. Brutalitatea revoluționară, a pornit întâi în Ancona, oraș în apropierea granițelor austriace, focar de anarhie și idei subversive. Era ziua dello Statuto, adică sărbătoarea națională, în care se cinstește pactul solemn dintre rege și popor, sfîntit în numele libertății și unității italiene.

În toți anii e paradă în fața regelui Italiei și lumii adunate. Orașele, împodobite cu steaguri și flori, răsună de cântece și veselie. Această zi a fost prilejul unor desfășurări de patimi, care luau proporțiile unui foc nestins.

La Ancona, în ziua dello Statuto, o adunare de câteva sute de anarhiști și socialiști, voiau după

întrunire să manifesteze contra armatei, în contra reprezentanților forței publice. Cum se știe, li-s'a răspuns la violențe prin violențe, la provocări prin provocări. Au fost doi morți dintre lucrători, și mulți răniți printre soldați.

În seara aceea, Comitetul socialist a luat grava hotărîre să declare greva generală în toată Italia. Și n'adevăr, de-a doua zi, mișcarea întregii vieți italiene încetenise, dacă nu se oprise de tot. În Roma toate prăvăliile au fost închise, nici o trăsură și nici un tramvai nu mai circulau. O liniște tristă învăluisse Cetatea Eternă. Străzile murdare ca nici odată, ca într'un oraș asediat sau pustiu. Măturătorii greviști lăsaseră orașul în prada șoarecilor și a insectelor de tot felul.

La Camera a fost zile extraordinare. Primul ministru Salandra, care a moștenit dela fostul președinte de consiliu Giolitti, o situație extrem de grea: — s'a arătat în împrejurările din urmă că nu e susținut de majoritate decât de frica consecințelor mai grave.

Între deputații socialiști-republicani și între deputați clericali-naționaliști au fost la Camera discuții aprinse, apostrofe violente, cum rar s'a văzut în parlamentul italian. Și cu fiecare zi ce trecea, în cursul acestei săptămâni, tumultul infernal creștea, ațâțat de agravarea situației și de noutăți îngrijitoare cari începeau să sosească din toate părțile.

Mai în toate centrele mari au fost lupte sângeroase, morți și răniți. Mai ales în provincia Romagna revoltele au luat un caracter mai tragic. Descripția stricăciunilor, jafurilor, terorizărilor din acest loc, te umple de groază.

Multe incendii n'au voit să fie stinse de pompieri, aceștia susținând că sunt focuri politice! Un general și mai mulți ofițeri, cari mergeau pe o șosea pentru o recunoaștere topografică au fost opriți de revoltați, luați ca zalog și închiși într'o cârciumă de sat luându-se săbiile. Faptul a dat loc la interpelări în Camera, cerându-se pedepsirea ofițerilor cari au cedat arma.

Pentru a se reacționa contra spiritului anarhic, majoritatea populațiunilor din centrele mai mari, a manifestat și ea în mod spontan, adunându-se în cortegiu și străbătând orașul. Așa la Roma, iniția-

¹⁾ Warschaner: Saint-Simon und der Saint-Simonismus — Lipsca 1892 — p. 44.

²⁾ Földes B. Asocialismus v. I. p. 93—4.

¹⁾ Dührings Umwälzung der Wissenschaft-Stuttgart 1907, ed. 6. p. 277.

²⁾ Die industrielle Gesellschaft p. 159.

³⁾ Dühring: Krit. Gesch. d. National-economie — 1879 p. 247.

tiva a fost luată de naționaliști, unde s'a constituit un bloc de 30.000 oameni care cu steaguri în frunte, cântau cântece patriotice și aclamau armata.

In un rezumat, tragedia a fost preparată de câteva organizații oculte sindicaliste alimentate de luptele electorale pentru comună și provincie și scumpetea traiului, mai ales în unele localități unde mizeria e mai mare. Și în Italia multe reforme se impun.

Diverse.

Fundațiunea Ilustrității Sale Episcopului Hossu. Se știe că P. S. Episcopul Gherlei Vasile Hossu, a făcut o fundațiune de 30 mii Cor. în favorul seminarului teologic din Gherla. Pentru această generoasă faptă, ministrul de culte a exprimat mulțumite Episcopului Hossu.

Preoții din tractul „Biei“, întruniți în sinodul de primăvară ținut la 8 Mai a. c. în Jidveiu fiind prezenți toți preoții, au adus următoarele hotărâri:

1. Ca preoțimea din acest tract să formeze o reuniune de temperanță antialcoolică subscriind cu toții declarațiunea de membru.

2. Ca cu prilejul tinerii sinoadelor a misiunilor sacre, a eventualelor conveniri preoțești să nu să mai folosească nici un fel de beaură alcoolică: Aceasta să se observe și cu prilejul tinerii prelejerilor populare.

3. Ca pe viitor nici un preot din tract să nu mai permită tractarea cu beauri alcoolice la serviciile Dumnezești — sf. Maslu, feștanie și la stropirea caselor în ajunul Botezului Domnului. Asemenea sunt datori preoții a opri servirea beaurilor la pomeni și la sărutarea sf. Cruci în cimiter pe unde mai e în uz. Pentru-ca îndeplinirea acestor hotărâri să fie mai ușoară s'a cerut lansarea unui circular protopopesesc care să se publice poporului în 2—3 Dumineci în sf. Biserica.

Legăturile Veneției cu Ștefan cel Mare. Vineri d. a. Academia Română a ținut ședință publică, sub prezidenția dlui dr. C. Istrati. În această ședință a luat cuvântul dl prof. N. Iorga, făcând o interesantă comunicare asupra legăturilor Veneției cu Ștefan cel Mare.

Regele Saxoniei la Petersburg. După cum se anunță din Petersburg Regele Saxoniei va fi oaspele țarului câteva zile.

Episcopul Nifon decorat de țarul Rusiei. Printre persoanele decorate de țarul Nicolae al Rusiei, cu ocazia vizitei la Constanța, este și episcopul Nifon al Dunării de jos, căruia i-s'a acordat marele cordon al ordinului „Sf. Ana“.

20 persoane lovite de trăsnet. Un trăsnet căzut asupra unui adăpost de câmp la Cercottes — în Franța — în care se adăposteau 80 artileriști. Doi au fost grav răniți, alți 18 mai puțin grav.

Noi membri ai Academiei Române. În sesiunea generală de Maiu a Academiei române, au fost aleși membrii corespondenți, dnii: *Octavian Goga*, în locul dlui Sextil Pușcar, ales membru activ și *Ion Lupuș*, protopopul Seliștei, în locul lui *C. Giurescu*, membru activ. — Au mai fost aleși mai mulți membri corespondenți străini, precum și membri de onoare.

Un regiment românesc decorat de Țarul Rusiei. Să știe, că pentru actele de vitejie săvârșite de regimentul 5 de roșiori, care a ocupat cel dintâiu Silistra, în campania din anul trecut, regele Carol a acordat acestui regiment cu prilejul vizitei țarului, numele de „*Impăratul Nicolae al II-lea*“, ca o înaltă distincțiune. Comandantul acestui regiment a fost invitat de țarul Rusiei pe vasul „Standard“ unde colonelul i-a prezentat raportul și situația regimentului. Țarul, a spus între altele, că cunoaște faptele glorioase săvârșite de acest regiment; căruia țarul Rusiei i-a făcut cinstea de a fi întreg decorat — ofițeri și soldați. O delegațiune a acestui regiment, se va duce la Petersburg, să prezinte țarului uniforma de colonel al regimentului 5 roșiori. În curând acest regiment va fi vizitat de atașatul militar rus din București.

Despărțământul „Seini“ al Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român este convocat la adunarea generală, ce se va ține în sârbătoarea sfinților Apostoli Petru și Pavel 12 Iulie st. n. la hotelul „Coroana“ din Seini la 3 ore p. m. pe lângă programul îndatinat. La care adunare culturală este invitată toată obștea românească care se interesează de cultura poporului român din părțile Sătmarului.

Borlești la 20 Iunie 1914.

Aurel Dragoș
secretar.

George Șuta
directorul desp.

Catastrofa vasului „Empress“. De câteva zile decurge în Quebec procesul pentru stabilirea vinovăției în cauza scufundării vasului *Empress*. La aceste debateri s'a întâmplat și un incident penibil. Anume, comandantul vasului *Storstad* a mărturisit, că vaporul *Empress*, s'a cufundat și din motivul acela, că aparatul dela cârmă a fost stricat și în momentul ciocnirii, nu s'a putut folosi. Reprezentantul vasului *Storstad* a acuzat societatea *Canadian Pacific*, că pe un oficial de al *Empressului*, care știa că aparatul dela cârmă e defectuos, au voit să-l facă scăpat, ca să nu întărească acuza aceasta, înaintea judecătorilor. Acuza aceasta au fost urmate de niște discuții foarte aprinse și nu lipsea mult, până-când partidele să se încalere. În sfârșit președintelui i-a succedat i-a liniștit. Căpitanul *Kendall* fiind apoi ascultat, a mărturisit cu jurământ, că acuza de mai sus nu e adevărată și el, care a stat tot pe puntea de comandă, nu știe nimic de acest lucru. Procesul continuă.

Atentatul contra țarului se desminte Din Petersburg se anunță, că direcțiunea căilor ferate, față de comunicatele greșite ale ziarelor, ce privește catastrofa de lângă Cuidnovo, comunică următoarele: Trenul de postă, ce a deraiat, n'a mers în direcția trenului *Imperial*, ci tocmai în contra — fiind linii paralele. Nenorocirea s'a întâmplat cu opt ore mai târziu, după ce

trenurile țarului au părăsit gara Cuidnovo. Trenul imperial a plecat la 5 ore dimineața, pe când incidentul s'a întâmplat la ora 1 d. a. De aici se vede, că e vorba de o nenorocire și nu de atentat, cu atât mai vădit, că s'a făcut inspecție severă atât înainte, cât și după plecarea trenului și toate au fost în ordine. Probabil, că trenul de postă a deraiat în urma unui defect de construcție la locomotivă.

Noul șef al partidului conservator din România. Dl Titu Maiorescu fiind silit de împrejurări private să stea mai mult timp în străinătate, partidul conservator și-a ales de șef pe dl Al. Marghiloman.

Catastrofă aeriană. O catastrofă fără păreche s'a întâmplat Sâmbătă în 20 Iunie, de-asupra aerodromului din Fischamend, în apropierea Vienei. Balonul „*Körting*“ făcea manevre cu un aeroplan în apropiere de localitatea *Ludrigohof*. Cele două vase aeriene aveau să impedeze desfășurarea inamicului în linie de bătaie, aruncând bombe. Aeroplanul își terminase misiunea cu succes și venise de-asupra dirijabilului ca să raporteze acesta. Din nebagare de seamă însă, aeroplanul s'a coborât prea aproape de dirijabil, așa că elicea a sfâșiat anvelopa de mătasă cauciucată a uriașului aerian. Gasurile izbugnind au luat foc, provocând o explozie foarte puternică, a cărei detunătură s'a auzit la distanță de mai mulți kilometri. Deodată a fost învâlit de flăcări atât dirijabilul, cât și aeroplanul. Aeroplanul a căzut la pământ ca o săgeată, în urma exploziei rezervorului de benzină, îngropând la o jumătate de metru în pământ corpurile celor doi nenorociți aviatori. Cei șapte pasageri ai dirijabilului erau așa de carbonizați, încât numai cu mare greutate au putut fi recunoscuți. Toți cei de față s'au grăbit la locul dezastrului spre a da grabnice ajutoare. Dar nu s'a mai putut face însă nimic. Aceasta nenorocire a produs adâncă impresie la Viena. Arhiducele Carol Francisc Iosif și numeroși funcționari dela ministerul de războiu au sosit la locul catastrofei. Se crede că nenorocirea aceasta s'a întâmplat din cauza unei erori de optică a locot. *Flatz*, care a făcut ca balonul să se apropie prea mult de aeroplan; acesta ar fi fost luat de curentul produs de balon și locotenentul *Flatz*, nu a mai putut înălțura ciocnirea.

Furtuni mari. De prin diferitele părți ale țării și din străinătate sosesc știri tot mai alarmante despre pustiirile cauzate de ploile continue, de grindină și trăsnete. Semănăturile în multe locuri sunt distruse, nimicindu-să astfel nădejdea poporului în o recoltă mai bună. În Budapesta și împrejurimi a cauzat iarăși pagube mari revărsarea apelor. Trăsnetul a avut mai multe victime. În *Ujpest* trăsnetul a căzut de 43 ori asupra orașului, ucizând mai multe persoane. Tot așa și în jurul *Aradului*. Știri la fel sosesc din *Bihor*, *Sătmar* și nordul Ungariei, unde trăsnetul a făcut iarăși mai multe victime, iar potopul a pricinuit mari pagube.

Asupra *Blajului* și a jurului s'a declanșat ieri o mare furtună, trăsnete și fulgere continue strătau bolta cerească. Trăsnetul a căzut în *Blaj-sat* asupra unei șuri, care a ars de tot.

Partea Literară.

Vizitație canonică în Maramurăș.

27 Iunie — 24 Iulie 1913.

(Continuare).

După conscrierea preotului din 1 Maiu 1913 sunt cu cei din hotarul Sighetului, cărora asemenea le servește: 1661 de credincioși, cu 265 prunci obligați la școala de toate zilele și 99 la cea repetițională. În forma aceasta ar fi cu 2 mai puțin, decât în 1910.

Familii, cari să aibă reprezentanți număroși în preponderanță față de ceilalți, nu sunt.

Nume au ca: Bodnar, Bota, Aranyoș, Arșani, Anglius, Birtalan, Barabaș, Bărgău, Bolohoveczky, Bele, Bizo, Borca, Boiciuc, Bucsar, Cerbanic, Ceadeiu, Chindriș, Ciple, Cohut, Costinschi, Cosav, Cozar, Covaci, Danciu, Dan, Erdei, Filip, Fodoruț, Fonta, Huban, Hrin, Huzo, Iancic, Lucaci, Lumeiu, Leordean, Libocor, Marina, Mocan, Mațola, Motre, Mihai, Muntean, Negre, Nagy, Ona, Opris, Ostaș, Panovici, Petraș, Popovici, Pricop, Pop, Papsa, Pulița, Rednic, Roja, Sâncrăean, Șimon, Sinianca, Șestac, Mih, Stroble, Tilneac, Toderiscă, Turda, Uliciu, Vultur, Vlad, Tmeregă, Zelenca. Precum se vede sunt mai mult nume străine, și cu atât e mai frumos, că sunt mai deșteptați naționalicește, decât în multe alte locuri. Meritul e al preotului și al fiului său, dar și al preoților înaintași.

Înainte de prânz merg și la filia:

Ocna-Slatina—Aknaszlatina.

Timpul e urât, bate o ploaie deasă. Trebuie să o îei pe dealul, care anii trecuți a început a se scufunda în urma revărsărilor Tisei, umplând unele mine de sare. În sat se face primire frumoasă cu muzica băeșilor. Sunt mulți băieși-șvagăi (sóvágó) credincioși ai bisericii gr. cat. După conscrierea din urmă a preotului au fost 1005. Durere însă, dintre aceștia în 1910, numai 10 s'au mărturisit Români. O presiune deosebită trebuie pentru ajungerea acestui rezultat. Și e de însemnat, că credincioșii de-aici au nume românești, ca cele îndatinat pe valea Marei și a Coseului. Par mai dese numele românești, ca în Sat-Slatina. Așa e: Ardelean, Alb, Avașan-Oașan, Bârsan, Botezat, Bogdan, Chioran, Flora, Cionca, Coșan, Coseuan, Dărăban, Danciu, Filip, Grigoraș, Huban, Manu, Mihalca, Mihnea, Mocan, Moldovan, Nicoară, Dogar, Pop, Radu, Rozavlean, Știrb, Sava, Șuta, Socolan, Stan, Surduc, Terentean, Tătar, Traistă, Toderișcă. Sunt cu mult mai puține numele străine ca: Beserman, Bocskay, Borodi, Bicse, Bernicka, Bojuc, Biloștiuc, Bucrici, Kocserha, Ciuha, Kondra, Kovács, Lengyel, Erdei, Fejér, Ferencz, Hajdu, Horváth, Ivanciuc, Kușnier, Keresztény, Liheth, Mészáros, Miklós, Nezepa, Merza, Orosz, Bancik, Polyák, Roba, Rusanyuk, Rusnac, Szakács, Staranszky, Sándor, Sóbányi, Spac, Takács, Tamás, Tarackközi, Ulici, Zelenciuc. Și dintre aceștia nume însă ocură unele și la Români din alte locuri.

Vizitație canonică.

Se fac rugăciunile dela litie, apoi vizitele îndatinat. Se face apoi vizitație canonică fiind curatori: G. Tămaș, V. Sava,

I. Sava, I. Mezepa, G. Oron, I. Moldovan. Se constată, că protocolul esibitor e din 1860.

Protocolul ședințelor curatoratului și cel postal din 1886. Protocol despre predici și cateheze nu este. Matriculele botezaților, cununaților, morților din 1790—azi. Circularele episcopești din 1860. Biserica n'au. Se permite să se facă sf. Liturghie în biserica rom. cat. Au însă 9 rânduri ornate bisericesti. Școală asemenea n'au. Preotul are dela ei, pentru botez: 1 cor., cununie 6—8 cor., prohod mare 4—12, mic 2—6 cor., misă 2 cor., feștanie 2—4 cor. Cantorul cununie 1 cor., 80 fil.—2 cor., 40 fil., prohod mare 1 cor. 20—3'60, mic 60 fil.—1 cor., 80 fil., misă 60 fil., feștanie 60 fil.—1 cor. 20 fil.

Sosiți la Sat-slatina pe-o ploaie mare la 4 ore, abia acum se servește prânzul. Tot pe ploaie, dar mai mărunță cătră seară ne reîntoarcem la Sighet.

20 Iulie—Duminică.

Când venim dela cvartire, într'o dimineată frumoasă, senină de vară, observăm pe biserica românească falfăind un steag, în tricolorul patriei. Semn, că va fi mare ceremonie în biserică. Când era aproape să se înceapă, doi credincioși strigau din curtea casei parohiale celor din turn: «Huzzátok!» bag'seamă clopotele, care îndată și sună. Serviciul liturghic ține, ca de regulă, predicând Rs. Domide cu textul Evangheliei: «Ce ai cu noi Isuse?» Arată răutatea păcatului. Biserica a fost îndesuită de popor, dar mai ales venit din satele de jur. Cetățenii Sighetului au fost mai puțini și cine știe or fi înțeles, sau nu, predica frumoasă a Rs. Domide. Priceasna a cântat-o foarte frumos d-șoara Iulia Mihályi. Sub liturghie și aicea, ca 'n Sat-slatina se trag clopotele la prefacere și nu la: «Cuvinese cu adevărat». Datini într'oduse dela Latini.

Inteligența română au fost aproape în număr complet, dar străini nu s'au observat. După liturghie, a fost recepțiune la casa comitatului.

Vizitație canonică.

Se face vizitație canonică apoi, fiind paroh: Tit Bud, curatori: Dr. I. Mihályi, V. Szakács, G. Nyisztor, Petru Rad, I. Orosz senior, I. Orosz junior, P. Nyisztor, G. Herb, G. Ceapar și Ioan Fűzeș. E interesant că dintre atâta inteligenți, ce sunt în Sighet numai Dr. I. Mihályi e în curatorat. Nu se interesează oare ei, de afacerile bisericesti, ori nu sunt aleși? Se constată, că protocolul esibitor și postal e din 1871. Protocol despre predici și cateheze 1898. Matriculele botezaților, cununaților, morților din 1871. Circularele episcopești din 1871. Ziarul bisericii din 1871. Avera în bani gata 3127 cor. 14 fil., în acții 1000 cor., obligațiuni private 8666 cor. 95 fil. Porțiunea canonică 36 jugh. cat., cea cantorală 12 jugh. Contribuția o plătește biserica.

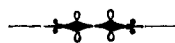
Biserica e de piatră, zidită în anul 1891, binecuvântată în 20 Martie 1882. Are 2 turnuri, unul cel mare și unul mai mic, de-asupra altarului, în stil gotic. Biserica e pictată întregă și-ți face bună impresie. E de 30 m. lungă, și 9 m. lată. Are 11 rânduri veșminte.

Casa parohială e de piatră cu etaj, zidită în anul 1892. Etajul cu 8 încăperi, servește de locuință vicariului. În parter sunt bolte, date în chirie. Sunt apoi 2 grajduri de piatră, o cămară, șură sub un acoperiș, 2 cotețe. Locuința învățătorului încă este în ograda parohială, cu 5 încăperi, grajd, coteț.

Școala e de piatră. Edificiile sunt asigurate la «Transsylvania». Grădină de pomărit nu este. Este cor bisericesc. Preotul are pentru botez 2 cor., cununie 12 cor., prohod mare 2—16, mic 2—8, feștanie 2—4, maslu 4 cor., deslegare 5 cor., misă 2 cor. Cantorul are, pentru cununie 2 cor., prohod mare 70 fil.—3'20 fil., mic 2 cor., feștanie 1—2 cor., maslu 1 cor., deslegare 2 cor., misă 40 fil.

(Va urma).

Dr. V. Moldovan.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

Legea nouă despre alegerea deputaților. Indrumări pentru poporul român, prețul 50 fil.

PARACLISUL, carte de rugăciuni și cântări bisericesti întocmită pentru tinerime. Blaj 1913. Tipografia Seminarului teologic gr. cat. — Cu plăcere atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra acestei cărți, care este întocmită, ce e drept, pentru tinerime, dară poate fi întrebuințată cu mare folos și de adulți, mai ales de membrii reuniunilor „mariane”. Chiar și preoții vor afla în aceasta carte mare ajutor în pregătirea tinerimii la primirea sfințelor taine. Ea, pe lângă o introducere frumoasă și instructivă despre rugăciune, conține: Rugăciuni de dimineața și de seara, întreagă Rânduiala Canonului de mângăere cel mic Paraclisul) către Preasfânta Născătoare de Dumnezeu. Apoi urmează învățături amănunțite și limpezi despre s. Mărturisire (mărturisirea generală) și s. Cuminecătură și rugăciuni corespunzătoare la primirea cu vrednicie a tainelor acestora. Rugăciunile ăvdrse au în vedere deosebita noastră lipsă sufletești și trupești. Dintre cântări se cuprind în „Paraclis” toate cântările dela s. Liturghie, troparele sărbătorilor mai mari și ale versurilor și încheie cu „Doxologia cea mare”.

Aceasta cârtică cu un cuprins bine ales și atât de bogat costează numai 30 fil. **Recomandăm** cu toată căldura răspândirea ei. Se poate procura dela *Librăria Seminarială din Blaj*.

Biblioteca „Unirii”.

1. *Ben Hur*, sau zilele lui Mesia de Levis Valace, 2 vol. 2-90
2. M. Eminescu, *Studiu critic* —90
3. *Câteva momente din începutul bisericii române*, de C. Auner —20
4. *Nume de familie la românii din Ungaria*, de Alesiu Viciu —12
5. *Din viața lui I. Micul*, de M. Străjan —16
6. *Albertina*, povestire de Dr. V. Bojor —30
7. *Cestiuni din dreptul bis. unite p. I. II.* 3-40
8. *Cele două fețe ale lumii*, de Nicu —30
9. *Ziua deșteptării*, de Aurel Fodor —16

Biblioteca din Blaj.

1. Vestitorii credinții vol. I. —24
2. Impresii —24
3. Sfânta Casă din Loreto —24
4. Floricele din raiu —24
5. Calea spre fericire —30

Sigile conform cercularului consistorial 1408/1914.

1. Sigil pentru școala primară . . . 3-20
 1. ” ” ” de repetiție . . . 3-20
 1. Perină pentru sigile . . . 1—
 1. Sticlă negreală . . . —28
 1. Șipet (cutia pentru sigile) . . . 3-20
- (Când se comandă șipetul numai e nevoie de perină).

Librăria seminarială, Blaj.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarială din Blaj*

Icoana dlui I. HRISTOS și a Preacuratei MARIA

Amândouă fac 4-30 cor. fco. Mărimea icoanelor $4\frac{2}{3}$ cm.

Dr. IZIDOR MARCU:
Teologia pastorală volum I. Didactică pastorală f. 8° 408 pag. 4 cor. Vol. II. Liturgica f. 8° 586 pag. 5-40 cor. Sunt indispensabilele fiecărui preot.

Se pot primi dela *Librăria Seminarului teol. gr. cat. din Blaj* cu prețul 9-50 cor.

Elemente de igienă,

referitoare la biofiziologia anatomică de **Dr. V. Hâncu**, medic arhidiecezan, — Blaj.

E o lucrare absolut trebuincioasă pentru fiecare om cu carte. — Prin nenumăratele ilustrațiuni dă o icoană foarte intuitivă asupra organismului omenesc. Lucrarea aceasta, care umple o lacună de mult simțită, a fost apreciată și întimpinată pe piața cărților într'un chip din seamă afară elogios.

Se află de vânzare la autor și la *Librăria Seminarială din Blaj* (Balázsfalva). Prețul 1-50 + 10 fil. porto.

Se află de vânzare.

Portretul Escelenției Sale **Dr. Y. Mihályi** arhiep. și metropolit de Alba-Iulia și Făgăraș, — în mărime 32/48 cm. costă fco. — 1-10 cor.

Esecuție foarte frumoasă.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarială*.

Un admirabil tablou după originalul marelui pictor *Obedeanu* reprezentând pe:

MIHAI-VITEAZUL

Cel mai războinic voevod, ne pare din acest tablou cu o putere de sugestie extraordinară. Se află de vânzare la *Librăria sem. teol. gr.-cat din Blaj*. — Prețul tabloului cor. 1-50 fil.

Dr. Dăianu *Din vremile prorocilor* 12 fil.

Bibl. desp. Cluj nr. 16 Vasile L. Baron Pop de dr. Elie Dăianu.

In țara lui Vlaicu *prinos pomenirea lui. Aurel Vlaicu* — 80 fil.

I Agârbicean *Adevarata bogăție* 20 fil.

In editura librăriei C Sfetea: *Ștefan cel mare și Turcii* de I. Ursu și se află de vânzare la principalele librării din capitală și provincie. Prețul lei 4.—

AU APARUT și se află de vânzare la *Librăria Seminarială din Blaj*:

Apostolul sau faptele și Epistolele ss. Apostoli f. 4., broș. 14 — legat în piele 22—

Evangelia, dela s. liturgie și inserat din ziua întâie a învierii Domnului Hristos, în 7 limbi, Blaj 1880, legată, în folio 1-20

Euhologiu, crudo 6-60 fil., leg. în piele 9-60 fil., leg în piele șagren cu foi aurite 12—

Liturghier, pe hârtie prima broș. 6 c., pe hârtie secunda broș. 5 cor., pe hârtie prima leg. 9 cor., pe hârtie secunda leg. 8 cor., legătură de lux 15—

Orologer, crudo 6-60 leg. in piele 9-60, leg în piele șagren cu foi aurite 12—

Octoic mic, 8° crudo 1-60 fil. legat simplu 1-90

Octoic cu Pentecostar leg. întruna 3-60

Pentecostar mic, 8-o crudo 1-70 fil., leg. simplu 2—

Prohodul Domnului Nostru Isus Hristos —30

Psaltire, broș., 2-20, leg. în pânză 3—, în piele 4—

Triod, crudo 13 cor. legat în piele tare și cu copcii 20—

Antologion sau Mineiul, carele cuprinde în sine slujbele dumnezeștilor sărbători, ale Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților peste an după rânduiala bisericii răsăritului de legea grecească,

Tomul I. legat în piele, cu copcii face 32—

Tomul II. III. legat în piele, cu copcii face 78—

Toate trei tomurile legate în 2 volume în piele și cu copcii fac 110 cor.

Proprietar, editor: **Emil Tatar**.

Redactor responsabil: **Augustin Gruția**.